

A DICTIONARY OF **Allusive References**

(Alphabetic / Thematic / Bilingual / Illustrated)

Edited & Translated by
Dr. Mahmoud Afrouz
Assistant Professor (University of Isfahan)

Eshkezar

2019

سرشناسه	افروز، محمود، ۱۳۶۳ -
عنوان و نام پدیدآور	Afrouz, Mahmoud
مشخصات نشر	فرهنگ تلمیحات (دوزبانه، القیابی، موضوعی، مصور)/ محمود افروز.
مشخصات ظاهری	اصفهان : چهارباغ، ۱۳۹۷.
شابک	۲۱۶ص: جدول.
وضعیت فهرست نویسی	۹۷۸-۶۰۰-۶۸۳۳-۳۹-۲
یادداشت	فیا
	ص.ع به انگلیسی: A Dictionary of Allusive References: Alphabetic, Thematic, Bilingual, Illustrated.
موضوع	تلمیح -- واژه‌نامه‌ها -- انگلیسی
موضوع	Allusions -- Dictionaries -- English
موضوع	تلمیح -- اصطلاح‌ها و تعبیرها
موضوع	Allusions -- Terminology
موضوع	زبان انگلیسی -- اصطلاح‌ها و تعبیرها -- واژه‌نامه‌ها -- فارسی
موضوع	English language -- Terms and phrases -- Dictionaries -- Persian
رده بندی کنگره	PN۴۳/۰۱۴۷
رده بندی دیویی	۸۰۳
شماره کتابشناسی ملی	۵۵۱

۰۱-۳۶۷۳۶۳۰۰

۰۹۱۳-۱۱۷۰۵۰۹

فرهنگ تلمیحات

دکتر محمود افروز

چاپ اول / ۱۳۹۷

چاپ / صحافی / نگار اصفهان

طرح جلد و صفحه آرایی: دکتر محمود افروز

مدیر تولید: سید ابوالحسن شفیع‌اف

قیمت: ۴۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۸۳۳-۳۹-۲

www.chaharbagh-pub.com

Contents

Preface.....	5
PART (I): Alphabetic Dictionary.....	7
A.....	8
B.....	12
C.....	16
D.....	19
E.....	22
F.....	23
G.....	24
H.....	27
I.....	29
J.....	30
K.....	31
L.....	32
M.....	34
N.....	37
O.....	39
P.....	39
Q.....	43
R.....	43
S.....	45
T.....	48
U.....	50
V.....	51
W.....	52
X.....	53
Y.....	53
Z.....	54
Miscellaneous.....	54
PART (II): Thematic Dictionary.....	55
A.....	55
B.....	62
C.....	66
D.....	75
E.....	87
F.....	90
G.....	94
H.....	97
I.....	102
J.....	109
K.....	110
L.....	111
M.....	118
N.....	125
O.....	126
P.....	128
Q.....	133
R.....	134
S.....	136
T.....	143

U.....	145
V.....	146
W.....	147
Y.....	150
SPECIAL ENTRIES.....	151
PART (III): Picture Dictionary.....	171
A a.....	172
B b.....	174
C c.....	174
D d.....	175
E e.....	175
F f.....	176
G g.....	177
H h.....	178
I i.....	179
J j.....	179
L l.....	180
M m.....	181
N n.....	182
O o.....	182
P p.....	183
R r.....	184
S s.....	184
T t.....	185
V v.....	185
W w.....	186
X x.....	186
Z z.....	186
References.....	187

PREFACE

An allusion may be defined as the mention of the name of a real person, historical event, or literary character which is not simply a straightforward reference (as in 'Hercules was an ancient Greek hero') but which conjures up some extra meaning, embodying some quality or characteristic for which the word has come to stand. So, we can describe a miser as a Scrooge, a strong man as a Hercules, a beautiful woman as a Venus. *The Oxford Dictionary of Allusions* aims to identify and explain many such allusions used in English. ...

It is often possible to pack more meaning into a well-chosen allusion than into a roughly equivalent descriptive term from the general language either because an allusion can carry some of the connotations of the whole story from which it is drawn, or because an individual's name can be associated with more than one characteristic. ...

The majority of allusions in English derive from classical mythology and *the Bible*, particularly *the Old Testament*. These ancient stories—the Wooden Horse of Troy, the protracted return home of Odysseus, David and Goliath, the banishment of Adam and Eve from the Garden of Eden—remain very much alive in our collective consciousness. Other fertile sources include folklore and legend (for example, Robin Hood, Lancelot, and Faust); Shakespeare (Romeo, Othello, and Lady Macbeth); Dickens (Micawber, Scrooge, and Pecksniff); the visual style of great artists (Rembrandt and Michelangelo) and children's stories (Cinderella, Pinocchio, and Eeyore).

The modern visual media of cinema, television and cartoons are also represented in the book (Orphan Annie, Superman, and Jurassic Park). Some individual works, such as Gulliver's Travels, Alice's Adventures in Wonderland, and *The Pilgrim's Progress*, are particularly rich sources of characters and situations subsequently used as allusions.

(A. Delahunty, S. Dignen & P. Stock)

پیشگفتار

کتاب حاضر شامل ویرایشی موضوعی (به انگلیسی) همبر با ترجمه فارسی فهرست الفبایی فرهنگ اشارات ادبی آکسفورد است. فرهنگ مذکور به شیوهی «موضوعی» توسط دلاهانتی و دیگران (۲۰۱۱) تألیف شده است.

معمولاً کمتر متن ادبی را می‌توان یافت که خالی از تلمیح یا اشارات ادبی باشد. رادادات فارسی، اشعار کلاسیک مملو از تلمیحات دینی به قرآن کریم است (رجوع به «مثنوی معنوی»، «دیوان حافظ» و ...) و برخی آثار، از به اسطوره‌های ملی همچون رستم، سیمرغ، ارش و ... تلمیحاً اشاراتی صورت می‌گیرد. خوانندگان ایرانی که با فرهنگ مبدأ «دین» اساطیر و آداب و رسوم و ... آشنایی مطلوبی دارند، در درک این اشارات مشکل چندانی نداشته و از خواندن متن بی‌لذت و خندان می‌برند. اما خوانندگان ترجمه‌ی خارجی این آثار باید چه کنند؟ اگر مترجم خود قادر به تشخیص تلمیحات مذکور نباشد و وجود آنها را در پانویس به خوانندگان یادآوری نکند، در حقیقت، آنها را از درک بخش قابل توجهی از یک اثر ادبی محروم کرده است.

در ادبیات مغرب‌زمین نیز تلمیحات به وفور یافت می‌شود. در این اصطلاح‌نامه کوشیده شده است تا فهرست تقریباً جامعی از مهمترین تلمیحات ادبیات انگلیسی ذکر گردد تا مترجمین ادبی در برخورد با اسامی خاصی همچون «هرکول»، «نوس»، «اسکروج» و غیره، به لایه‌ی زیرین این نام‌ها نیز حساس شود و چنانچه تلمیح خاصی وجود دارد، با کمک اصطلاح‌نامه‌ی حاضر آن را در اختیار خواننده قرار دهد.

لازم به ذکر است که برخی تلمیحات مذهبی (اسلام/مسیحیت/یهودیت) مشترک می‌باشند؛ مثلاً نام «ایوب» به صبر، «یوسف» به جمال و «نوح» به عمر طولانی اشاره دارد.

در بخش اول (PART I)، ترجمه مدخل‌ها و تلمیحات آنها به ترتیب حروف الفبا فراهم شده است.

در بخش دوم، ویرایشی از «فرهنگ تلمیحات آکسفورد» ارائه شده است. فرهنگ مذکور به شیوه‌ی «موضوعی» توسط دلاهان‌تی و دیگران (۲۰۰۱) گردآوری شده است. در ویرایش و گزینش مطالب، دو فیلتر یا صافی به کار گرفته شد:

الف) حذف موارد غیر اخلاقی و ناسازگار با فرهنگ ایرانی-اسلامی (که البته حتی جلد کتاب نیز از این منظر، خالی از اشکال نبود)

ب) حذف مواردی که از نظر اهمیت، بسیار جزئی و غیرمفید تشخیص داده شد. به عبارت دیگر از ذکر مطالبی که مطالعه‌ی آنها برای مترجمین و محققین ادبی چندان سودمند نبوده است، چشم‌پوشی شد.

از ذکر توضیح برای نمونه‌های مورد (الف) معذوریم. بطور کلی موارد مذکور شامل تلمیح به امور غیر اخلاقی، نژادپرستانه یا متعصبانه (مانند، فلسطین) می‌شود. به عنوان مثال‌هایی از مطالب کم اهمیت می‌توان به میکی موس، یوگی و غیره اشاره کرد.

در بخش سوم، نگارنده کوشیده است تصاویر مناسبی در ارتباط با برخی مدخل‌ها بگنجاند. طبعاً وجود تصویر از یک سو به درک بهتر مطالب کمک شایانی می‌کند و از سوی دیگر به جذابیت اثر افزوده و مانع از یکنواختی متن و کسالت خواننده می‌شود. معنی برخی اسامی خاص مربوط به اثر تمثیلی «*The Pilgrim's Progress*» نوشته‌ی جان بانیان، از ترجمه این کتاب توسط محمود رودکی با عنوان «سیر و سلوک زائر» مستخرج شد. همچنین، ضبط نام‌های اساطیر یونان در این فرهنگ، براساس ضبط نام‌ها در جلد دوم «تاریخ یونان باستان اثر ویل دورانت و ترجمه‌ی امیرحسین آریان‌پور و دیگران است. در مواردی که دو تلفظ رایج وجود دارد، تلفظ دوم، برترانتز ذکر گردیده است.

امید است کوشش نگارنده در تأمین منبعی مفید برای پژوهشگران، مفید واقع گردد.